

Cienījamie lasītāji!

Kā jau ierasts pēdējo gadu laikā, arī šogad 1. janvārī stājās spēkā virkne likumu grozījumu nodokļu jomā. Šajās zvērinātu advokātu biroja RAIDLA LEJIŅŠ & NORCOUS sagatavotajās nodokļu ekspresziņās ir apkopota informācija par būtiskākajām izmaiņām nodokļu jomā.

Labprāt atbildēsim uz Jūsu jautājumiem vai palīdzēsim risināt konkrētu nodokļu jautājumu.

Ar cieņu –

[Sandija Novicka](#),
Zvērināta advokāte

[Elīna Bedanova](#),
Zvērināta advokāte

Nodokļu ekspresziņas

Šajā numurā:

- [Grozījumi likumā „Par uzņēmumu ienākuma nodokli”](#)
- [Grozījumi likumā „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli”](#)
- [Grozījumi Mikrouzņēmumu nodokļa likumā](#)
- [Grozījumi likumā „Par pievienotās vērtības nodokli”](#)
- [Grozījumi likumā „Par nekustamā īpašuma nodokli”](#)
- [Fizisko personu mantiskā stāvokļa un nedeklarēto ienākumu deklarēšanas likums](#)

Grozījumi likumā „Par uzņēmumu ienākuma nodokli”

likumi.lv

„Grozījumi likumā „Par uzņēmumu ienākuma nodokli”” paredz pakāpeniski samazināt nodokļa maksājumus no ienākošajiem un izejošiem dividenžu, procentu maksājumiem un atlīdzībai par intelektuālā īpašuma izmantošanu.

Likums paredz, ka sākot ar 2013. gada 1. janvāri no nodokļa būs atbrīvotas **dividendes**, ko Latvijas rezidents izmaksā nerezidentam. Ar šo pašu datumu ar nodokli netiks apliktas arī dividendes, ko Latvijas sabiedrība saņems no nerezidenta, ja dividenžu izmaksātājs būs tādas valsts rezidents, kas nav zemu nodokļu un beznodokļu valsts vai teritorija. Savukārt, **procentu maksājumi un samaksa par intelektuālo īpašumu**, kas veikti ES saistītai sabiedrībai, netiks aplikti no 2013. gada 1. jūlija, bet no 2014. gada 1. janvāra šie maksājumi vispār netiks aplikti ar nodokli, izņemot maksājumus zemu nodokļu vai beznodokļu valsts vai teritorijas rezidentiem.

No 2013. gada 1. janvāra, nosakot aplikamo ienākumu, nodokļa maksātāja peļņu varēs samazināt par **ienākumu no akciju atsavināšanas**, izņemot gadījumu, kad kapitālsabiedrība, kuras akciju atsavināšana notikusi, ir zemu nodokļu vai beznodokļu valsts vai teritorijas rezidents.

Pozitīvas izmaiņas ieviestas attiecībā uz **zaudējumu pārņemšanu**. Likuma grozījumi paredz, ka zaudējumus, kas radušies sākot ar 2008. gadu, var segt neierobežotā laika posmā (līdzšinējo astoņu gadu vietā) hronoloģiskā secībā no nākamo taksācijas periodu aplikamā ienākuma.

Likumā ir arī virkne grozījumu, kas vērsti uz iepriekš pastāvošā regulējuma precizēšanu. Cita starpā, ir noteikts, ka **izdevumi, kas kredītiestādēm rodas parāda piedziņas**

procesa laikā, lai uzturētu un pārņemtu ķīlu, ir uzskatāmi par izdevumiem, kas ir saistīti ar kredītiestādes saimniecisko darbību. Precizētas arī normas, kas **regulē apliekamā ienākuma samazināšanu par zaudētajiem parādiem** parādnieka maksātnespējas gadījumā vai **dzēstajām parāda summām tiesiskās aizsardzības procesa gadījumā**, lai saskaņotu šīs normas ar jauno Maksātnespējas likumu.

Grozījumi arī padara pieejamākas uzņēmumu ienākuma nodokļa atlaides **sākotnējo ilgtermiņa ieguldījumu projektu īstenotājiem**. Cita starpā, ar grozījumiem ieguldāmo investīciju apmērs no 5 miljoniem latu ir samazināts uz 3 miljoniem latu, pagarinot investīciju realizācijas periodu no 3 līdz 5 gadiem. Turpmāk arī komersanti, kas darbojas mēbeļu ražošanas, zivju, vēžveidīgo un mīkstmiešu pārstrādes un konservēšanas nozarēs, kā arī piena produktu ražošanas nozarē, varēs pretendēt uz atlaidēm sākotnējo ilgtermiņa ieguldījumu projektu ietvaros.

[Atpakaļ uz sākumu](#)

Grozījumi likumā „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli”

likumi.lv

Grozījumi likumā „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” novērš atšķirīga iedzīvotāju ienākuma nodokļa („IIN”) uzlikšanas kārtību attiecībā uz **pabalstiem**, kas tiek izmaksāti Latvijā un citā ES dalībvalstī vai EEZ valstī. Proti, turpmāk nodoklis nebūs jāmaksā ne tikai par pabalstiem, kas izmaksāti no Latvijas budžeta, bet arī par pabalstiem, kas izmaksāti no citu ES dalībvalstu vai EEZ valstu budžetiem.

Viens no būtiskākajiem grozījumiem ir jaunās likuma normas, kas ieviestas, lai iespēja maksāt **mikrouzņēmuma nodokli** netiktu izmantota ļaunprātīgi. Likums papildināts ar normām par mikrouzņēmumu sniegtajiem darbaspēka nodrošināšanas pakalpojumiem, kas, izpildoties noteiktiem kritērijiem, pielīdzināmi personāla nomai. Tas nozīmē, ka personām, kas saņem pakalpojumus no mikrouzņēmuma nodokļa maksātāja, var rasties pienākums maksāt IIN un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas, līdzīgi kā personāla nomas gadījumā tas ir jādara personāla nomniekam.

Ar grozījumiem ir papildināts arī **kapitāla aktīvu uzskaitījums**, iekļaujot tajā arī investīciju zeltu, darījumu objektus valūtas tirdzniecības vai preču biržā, kā arī noteikts veids, kādā nosakāms apliekamais **ienākums no ieguldītāja finanšu instrumentu individuālas pārvaldīšanas** saskaņā ar ieguldītāju pilnvarojumu jeb portfeļa pārvaldības pakalpojuma. Likums noteic, ka apliekamo ienākumu veido starpība starp aktīvu vērtību, ko klients ir nodevis portfeļa pārvaldniekam ieguldījumu līguma darbības laikā, un aktīvu vērtību, ko klients ir izņēmis no ieguldījumu līguma portfeļa līguma darbības laikā vai izbeidzoties līguma darbībai.

Jaunie grozījumi paredz detalizētu regulējumu attiecībā uz IIN piemērošanas kārtību **apdrošināšanas atlīdzībai**, kas izmaksāta saskaņā ar dzīvības apdrošināšanas līgumu (ar līdzekļu uzkrāšanu), kuru apdrošinātā interesēs noslēdzis darba devējs (vai cita juridiska persona), pienākot apdrošināšanas līgumā paredzētajam beigu termiņam vai laužot līgumu pirms termiņa. Šādā gadījumā apdrošināšanas atlīdzību daļa divās daļās, no kurām viena daļa darba devēja veikto apdrošināšanas prēmiju maksājumu apmērā ir algas nodokļa objekts, bet otra daļa - apdrošināšanas atlīdzības daļa, kas pārsniedz darba devēja veikto apdrošināšanas prēmiju maksājumu apmēru, - kapitāla ienākums. Tāpat arī paredzēta kārtība, kādā nosakāms apliekamais ienākums, ja ir noslēgts dzīvības apdrošināšanas līgums (ar līdzekļu uzkrāšanu), kas paredz daļēju uzkrājumu izmaksu. Šajā gadījumā apliekamo ienākumu noteiks kā pozitīvu starpību starp summu, kuru veido kārtējā daļēja uzkrājuma izmaksa un visas iepriekš, līguma darbības laikā veiktās daļēja uzkrājuma izmaksas, un visu attiecīgā apdrošināšanas līguma laikā iemaksāto apdrošināšanas prēmiju summu. Iegūto rezultātu samazina par iepriekšējās daļēju uzkrājuma izmaksu reizēs aprēķināto apliekamo ienākumu no attiecīgā apdrošināšanas līguma.

Lai novērstu, ka pēc sava rakstura līdzīgam ienākumam (ienākumam no kapitāla un ienākumam no īpašuma) tiek piemērots atšķirīgs nodokļa režīms, likuma grozījumi paredz, ka **ienākums no īpašuma** (piem., nekustamā īpašuma iznomāšana vai izīrēšana) tiek pielīdzināts ienākumam no kapitāla, un arī tiks aplikts pēc 10% likmes. Līdz šim šāda veida ienākums tika aplikts ar IIN 25% apmērā.

Tagad arī skaidrāk ir noteikta **nodokļa atbrīvojuma piemērošana** ienākumam, kas tiek

gūts atsavinot nekustamo īpašumu, kurš pēc lietošanas mērķa ir **lauksaimniecības zeme** un, kas sastāv no lauksaimniecības zemes un meža. Atsavinot šādu nekustamo īpašumu, atbrīvojums no IIN piemērojams proporcionāli daļai no nekustamā īpašuma, kuru veido lauksaimniecības zeme. Likums papildināts ar normām, kas vērstas uz to, lai minētais atbrīvojums netiktu piemērots lauksaimniecības zemei, kas iegādāta tikai ar mērķi to pārdot.

Jaunie grozījumi nosaka arī rīcību un sankcijas gadījumā, ja **fiksēta IIN maksātājs paplašina savu saimniecisko darbību**, uzsākot veikt profesionālo darbību, vai pieņem darbā darbiniekus, kas fiksētā IIN maksātājam nav pieļaujams.

[Atpakaļ uz sākumu](#)

Grozījumi Mikrouzņēmumu nodokļa likumā

likumi.lv

Grozījumi Mikrouzņēmumu nodokļa likumā precizē līdz šim pastāvošās normas, kas praksē radījušas neskaidrības, kā arī mazina iespējas ļaunprātīgi izmantot mikrouzņēmumu nodokļa režīmu.

Cita starpā, ir noteikts, ka arī mikrouzņēmuma prokūrists ir uzskatāms par šī uzņēmuma darbinieku, un ir atcelta prasība, ka visiem mikrouzņēmuma īpašniekiem ir jābūt šī uzņēmuma valdē. Grozījumos beidzot ir noteikti maksājumi, kurus darba devējs izmaksā darbiniekam, bet kas netiks uzskatīti par mikrouzņēmuma darbinieka ienākumu (piem., bērnu pabalsts, kompensācija par darbiniekam piederošā transportlīdzekļa izmantošanu darba vajadzībām, komandējuma izdevumu kompensācija). Likuma grozījumi arī noteic, ka mikrouzņēmuma darbinieka ienākuma apmēra kritērijs (500 lati mēnesī) netiks uzskatīts par pārsniegtu, ja darbiniekam tiek izmaksāts Darba likumā noteiktais atļaušanas pabalsts vai kompensācija par neizmantoto atvaļinājumu darba tiesisko attiecību izbeigšanas gadījumā.

[Atpakaļ uz sākumu](#)

Grozījumi likumā „Par pievienotās vērtības nodokli”

likumi.lv

2011. gada nogalē steidzamības kārtībā kārtējo reizi tika grozīts likums „Par pievienotās vērtības nodokli”. Grozījumi pārsvarā ir saistīti ar reversā pievienotās vērtības nodokļa („PVN”) piemērošanu būvniecības pakalpojumiem un PVN piemērošanu nekustamā īpašuma pārdošanai.

Saskaņā ar grozījumiem reversā PVN piemērošana būvniecības pakalpojumiem ir attiecināma uz būvniecības pakalpojumu līgumiem, kas noslēgti pēc 2012. gada 1. janvāra, kā arī uz būvniecības pakalpojumiem, kas tiks sniegti pēc 2013. gada 1. janvāra saskaņā ar līgumiem, kas noslēgti līdz 2011. gada 31. decembrim. Reversā PVN piemērošana ļauj būvniecības pakalpojumu sniedzējam izrakstīt rēķinu par būvniecības pakalpojumiem bez PVN. Par PVN iemaksu budžetā par šiem pakalpojumiem atbildīgs būs būvniecības pakalpojumu saņēmējs.

Grozījumiem uzmanība jāpievērš arī tiem nekustamā īpašuma pārdevējiem, kas nekustamo īpašumi ir iegādājušies līdz 2011. gada 27. jūlijam, ja šāds nekustamais īpašums tiks pārdots 2012. gada laikā. Ar grozījumiem ir noteikts, ka uz šādu nekustamo īpašumu pārdošanu tiks attiecināti likuma noteikumi, kas bija spēkā pirms 2011. gada 1. oktobrī stājās spēkā 2011. gada 21. jūlija grozījumi. Tas nozīmē, ka PVN būtu jāpiemēro tikai pirmajai nepabeigta celtniecības objekta pārdošanai un ar PVN apliekama būs tikai starpība starp objekta pārdošanas vērtību un tā iegādes vērtību. Jāņem gan vērā, ka VID jau iepriekš ir skaidrojis, ka pretēji likumā noteiktajam, nepabeigtu celtniecības objektu pārdošana ir apliekama ar PVN neatkarīgi no tā vai objekts tiek pārdots pirmo reizi vai arī pārdošana notiek jau atkārtoti. Pašlaik gan nav skaidrs, vai šāda likuma tekstam pretēja interpretācija tiks atzīta par pamatotu, tādēļ konkrētos gadījumos ieteicams saņemt VID skaidrojumu uzziņas formā.

[Atpakaļ uz sākumu](#)

Grozījumi likumā „Par nekustamā īpašuma nodokli”

likumi.lv

Grozījumi likumā „Par nekustamā īpašuma nodokli precīzē ar nekustamā īpašuma nodokli („NĪN”) neapliekamo nekustamo īpašumu objektu sarakstu. Proti, netiek apliktas sociālās dzīvojamās mājas un dzīvokļi. Ar 2012. gadu ar NĪN būs **apliekamas dzīvojamo māju palīgēkas** (garāžas, pagrabi, šķūnīši u.c.), kas pārsniedz 25m², kā arī inženierbūves – laukumi, kas tiek izmantoti kā transportlīdzekļu maksas stāvlaukumi, ja pašvaldība to ir noteikusi savos saistošajos noteikumos, kas izdoti līdz pirmstaksācijas gada 1. oktobrim.

Sākot ar 2013. gada 1. janvāri pašvaldībām būs iespēja noteikt **NĪN likmi no 0,2% līdz 3%** no nekustamā īpašuma kadastrālās vērtības, ietverot to savos saistošajos noteikumos ne vēlāk kā līdz pirmstaksācijas gada 1. oktobrim. Ja pašvaldība šo iespēju neizmantos, tiks piemērotas likumā noteiktās likmes, proti 1,5% no nekustamā īpašuma kadastrālās vērtības zemei, inženierbūvēm un ēkām vai to daļām, izņemot dzīvojamās mājas, kurām, atkarībā no to kadastrālās vērtības, piemērojamās NĪN likmes ir no 0,2% līdz 0,6% no kadastrālās vērtības.

Saskaņā ar jaunajiem grozījumiem, ja nodokļa maksātājs nav deklarējis dzīvesvietu likumā noteiktajā kārtībā un nav paziņojis nodokļu administrācijai adresi, kurā viņš ir sasniedzams un likumā noteiktajā termiņā nav paziņojis par to, ka nav saņēmis maksāšanas paziņojumu, nodokļa maksāšanas paziņojums sūtīts netiek, bet nodokļa aprēķins stājas spēkā kārtējā taksācijas gada 22. martā.

[Atpakaļ uz sākumu](#)

Fizisko personu mantiskā stāvokļa un nedeklarēto ienākumu deklarēšanas likums

likumi.lv

2011. gada 15. decembrī stājās spēkā Fizisko personu mantiskā stāvokļa un nedeklarēto ienākumu deklarēšanas likums, kas noteiktām personām uzliek par pienākumu iesniegt mantiskā stāvokļa deklarāciju pēc stāvokļa 2011. gada 31. decembrī pulksten 24.

Mantiskā stāvokļa deklarācijas ir **obligāti jāsniedz** personām, kas ir Latvijas rezidenti nodokļu vajadzībām un kas ir Latvijas pilsoņi vai ārvalstnieki, kas Latvijā uzturas pamatojoties uz pastāvīgu uzturēšanās atļauju vai pastāvīgu uzturēšanās apliecību, ja ir izpildīts vismaz viens no zemāk uzskaitītajiem kritērijiem.

Deklarācijas **nav jāsniedz** ārvalstu pilsoņiem, kuri Latvijā uzturas ar termiņuzturēšanās atļauju, kā arī Latvijas pilsoņiem, kas nodokļu vajadzībām ir kļuvuši par citas valsts rezidentiem.

Jāatceras, ka, ja fiziskā persona uzskata, ka nodokļu aprēķināšanas vajadzībām tā ir Latvijas nerezidents un nodokļus no saviem gūtajiem ienākumiem tā maksā citā valstī, tad personai par to ir jāinformē Valsts ieņēmumu dienests.

Šādi kritēriji rada pienākumu iesniegt deklarāciju:

1. personai ārvalstīs īpašumā vai kopīpašumā ir nekustamais īpašums vai tā daļas;
2. persona ir ieguvusi īpašumā Latvijā nekustamo īpašumu vai tā daļas, uz kuru nav nostiprinājusi īpašuma tiesības normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā un kuru kopējā iegādes vērtība pārsniedz 10 000 latus vai to ekvivalentu ārvalstu valūtā;
3. personai ārvalstīs īpašumā vai kopīpašumā ir transportlīdzeklis (mehāniskais sauszemes vai ūdens) vai gaisa kuģis;
4. personai īpašumā Latvijā ir kapitāla daļas (piemēram, kapitāla vērtspapīri, pamatkapitāla daļas, ieguldījuma daļas, pajas, akcijas), kuru kopējā iegādes vērtība pārsniedz 10 000 latus vai to ekvivalentu ārvalstu valūtā;
5. personai īpašumā ārvalstīs ir kapitāla daļas (piemēram, kapitāla vērtspapīri, pamatkapitāla daļas, ieguldījuma daļas, pajas, akcijas);
6. personai īpašumā Latvijā ir kāds no šādiem finanšu instrumentiem Finanšu instrumentu tirgus likuma izpratnē, kuru kopējā iegādes vērtība pārsniedz 10 000 latus vai to ekvivalentu ārvalstu valūtā:
  - parāda vērtspapīri (piemēram, obligācijas);

- vērtspapīri, kuros nostiprinātas tiesības iegādāties vai atsavināt pārvedamus vērtspapīrus vai kuri paredz norēķinus naudā;
  - ieguldījumu fondu ieguldījumu apliecības un citi pārvedami vērtspapīri, kas apliecina līdzdalību ieguldījumu fondos vai tiem pielīdzināmos kopējo ieguldījumu uzņēmumos;
  - naudas tirgus instrumenti.
7. personai īpašumā ārvalstīs ir kāds no 6) punktā minētajiem finanšu instrumentiem Finanšu instrumentu tirgus likuma izpratnē;
  8. personas naudas (skaidras un bezskaidras naudas) uzkrājumu kopējā summa Latvijā un ārvalstīs, vai tikai Latvijā, vai tikai ārvalstīs (turpmāk – Latvijā vai ārvalstīs) pārsniedz 10 000 latus vai to ekvivalentu ārvalstu valūtā;
  9. personas privātajos pensiju fondos vai dzīvības apdrošināšanas (ar uzkrāšanu) visu uzkrāto līdzekļu kopējā summa Latvijā vai ārvalstīs pārsniedz 10 000 latus vai to ekvivalentu ārvalstu valūtā;
  10. personai Latvijā vai ārvalstīs ir neatmaksāti aizņēmumi (kredīti) vai citas parādsaistības, kuru kopējās summas neatmaksātā daļa pārsniedz 10 000 latus vai to ekvivalentu ārvalstu valūtā;
  11. persona Latvijā vai ārvalstīs ir izsniegusi aizdevumus vai tai ir citi prasījumi, kuru kopējās summas neatgūtā daļa pārsniedz 10 000 latus vai to ekvivalentu ārvalstu valūtā;
  12. personai īpašumā vai kopīpašumā Latvijā vai ārvalstīs ir īpašums, kas nav šī saraksta 1.- 11.punktā minēts īpašums, finanšu līdzekļi vai saistības, un kura vērtība, pēc personas ieskatiem, pārsniedz 10 000 latus vai to ekvivalentu ārvalstu valūtā;
  13. persona ir patiesais labuma guvējs Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma izpratnē no citai personai piederoša vai pārvaldīšanā nodota šī saraksta 4., 5., 6. un 7.punktā minētā īpašuma, ja šo īpašumu kopējā iegādes vērtība pārsniedz 10 000 latus vai to ekvivalentu ārvalstu valūtā.

[Atpakaļ uz sākumu](#)

- Ja Jums ir kolēģi, kuri arī vēlas saņemt mūsu ziņu jaunumus, atbildiet uz šo e–pastu, priekšmeta ailē pēc nosaukuma „Nodokļu ekspresziņas” ierakstot vārdu „**KOLEGIS**”, kā arī norādot viņa/viņas kontaktinformāciju (vārdu un e–pasta adresi).
- Ja turpmāk nevēlaties saņemt mūsu ziņu jaunumus, atbildiet uz šo e–pastu, priekšmeta ailē pēc nosaukuma „Nodokļu ekspresziņas” ierakstot „**ATTEIKTIES**”.

ZAB RAIDLA LEJIŅŠ & NORCOUS

Kr. Valdemāra iela 20, Rīga, LV 1010

Tel: +371 67240 689

www.rln.lv

ALLIANCE

ROSCHER Financēli Sviesdien
RAIDLA LEJIŅŠ & NORCOUS Estonsia Latvija Lihuanija

Šī ziņu vēstule ir ZAB RAIDLA LEJIŅŠ & NORCOUS publikācija un nav uzskatāma par juridisku padomu vai juridisku atzinumu par jebkādiem tajā minētiem faktiem vai apstākļiem. Mēs esam pielikuši pūles, lai apkopotu un sagatavotu ziņu vēstulē pieejamo informāciju, taču mēs negarantējam informācijas pareizību, pilnību vai aktualitāti. Ziņu vēstules saturs paredzēts vispārīgai informācijai, un mēs iesakām konsultēties ar juristu par Jums aktuālu konkrētu situāciju, precizējot Jūs interesējošos juridiskos jautājumus.